

MUSIKA. Antzokiak obraren emanaldi bi eskainiko ditu: lehenengoa bihar izango da, eta bestea larunbatean

Verdiren 'Rigoletto'-k zabalduko du Arriagako opera denboraldia

Bilboko Nazioarteko Kantu lehiaketan irabazle suertaturiko gazteek hartuko dute parte

Estibalitz Ezkerra | BILBO

Zenbait elementuk bihurtu zuten *Rigoletto* opera ezohikoa. Ordu arte gai aberkoiekiko joera erakutsi zuen Giuseppe Verdik (1913-1901), eta halako lan sentibera jorratu izanak zur eta lur utzi zituen XIX. mende erdialdeko opera zaleak. Baina 1848ko iraultzaren porrotak nahiko atsekabeturik utzi zuen Italiako konpositorea, eta, horregatik, bere hurrengo operetan testuinguruari baino gehiago pertsonaien psikologiari emango zion garrantzia. Zentzu horretan, *Rigoletto*-k opera klasikoaren eskema guztiak hautsi zituen, lehendabiziko aldiz protagonista gaizto rola betetzen zuena baritono bat baitzen, eta tenorra, berriz, zaldun erromantikoaren roletik urrun gaizkile maltzur bilakatzaren baitzen.

Rigoletto-ren testu liburuxka Francesco Maria Piavek idatzi zuen, Victor Hugoren *Le Roi s'amuse* (Erregeak barre egiten du) antzezlanaren oinarritzat harturik. Verdik 1851ko martxoaren 11n estreinatu zuen hura, Veneziako La Fenice antzokian, baita arrakasta handia lortu ere. 150 urte ondoren, *Il Trovatore* eta *Traviata*-rekin batera Verdiren trilogia famatua osatzen duen *Rigoletto*-k zer esana ematen jarraitzen du. Hain zuzen, Arriaga antzokiak opera ospetsu hori aukeratu du 2001-2002ko opera denboraldia hasteko. Obraren bi emanaldi egongo dira: 13an bata, eta 15ean bestea.

XOUSE SIMAL
Giuseppe Verdiren *Rigoletto* operan parte hartuko duten musikariak, atzo, Bilbon.

Arriagan izango den *Rigoletto*-k, baina, zenbait berezitasun edukiko ditu: batetik, Bilboko Nazioarteko Kantu lehiaketako irabazleek beteko dituzte rol nagusiak, eta, bestetik, jatorrizko operatik abiatuz Luis Iturri zenak egindako egokitapena edukiko dute lanabes.

Artista gazteak

Gerora izen handiko artista bihurtu diren gazte ugari ezaugarazi ditu Bilboko Nazioarteko Kantu lehiaketak. Hain zuzen, diruaz gain sariketarik opera batean parte hartzeko aukera eskaintzen die irabazleei. Kasu honetan, Hyoung-

Kyoo Kang baritonoak, Bi-Xia Wu sopranoak eta Jae-Chul Bae tenorrak *Rigoletto*-ko rol nagusiak beteko dituzte: *Rigoletto* bufoia, haren alaba Gilda eta dukea, hurrenez hurren. Mariano Viñuales, Elena Assenova, Ernesto Morillo, Juan Carlos Barona, Javier Hernani, Ignacio Renuncio eta Garbiñe Abedaño artistek osatuko dute pertsonaien zerrenda. Partaide guztiak 23 eta 26 urte bitartekoak dira.

Giorgio Crociren zuzendari-tzapean, *Rigoletto*-k Bilboko Orkestra Filharmonikaren eta Ondarreta koralaren parte-hartzea edukiko du.

Rigoletto operaren istorioa XVI. mende hasieran kokaturik dago, Italiako Mantua herrian. Bertan *Rigoletto* bufoiaren ibilerak kontatzen dira, bere broma eta adar jotzeak direla-eta jauregiko kortesauen gorrotoa irabazita daukana. *Rigolettok* alaba bat dauka Gilda izenekoa, baina isilpean gordeko du bere aitatasuna. Sekretu horrek, ordea, zurrumurruak zabalduko ditu kortesauen artean, alaba ez baina neskato hori bufoiaren amorantea dela pentsatuko dute. Gaizki ulertze, gorroto, maitasun, eta esames horiek istorioa tragedian amaitzea ekarriko dute.

Bachen oratorioa eskainiko dute Concerto Kölnek eta Rias koroak, gaur, Donostian

Erredakzioa | DONOSTIA

Eguberrien inguruan eskaintzen diren urteroko kontzertuak gerturatzen ari dira, eta horien artean erakargarrienetakoa da gaur Donostiako Kursaal-ean izango dena. Concerto Köln orkestrak eta Rias Kammerchor ganbera abesbatzak interpretaturik, Johann Sebastian Bachen *Eguberrietako Oratorioa* eskainiko dute 20:00etan. Egun Europan diren bi talde bikain horiez gain, bakarlariak ere aipatzeko modukoak dira. Johannette Zomer sopranoa, Werner Gura tenorra, Ulrike Helzel altoa eta Sebastian Noack baxua ariko dira oratorioko pasarte esanguratsuenak kantatzen. Marcus Creed-ek zuzenduko ditu kontzertuko musikari guztiak, Rias Kammerchorreko zuzendari artistiko eta pianista denak.

Concerto Kölnek opera orkestra gisara kontzertu asko eskaintzen ditu konpainia onenekin, besteak beste, Berlingo Opera, Parisko Théâtre de la Ville eta Hanburgoko Musikhallen egiten diren produkzioetan. Horrez gainera, urtero izaten ditu hitzorduak Salzburgoko Fetspielen eta Schleswig-Holstein Musikfestivalen, beste hainbat jaialdi garrantzitsuen artean. Horietan denetan batez ere Bachen eta bere garaikideen musika eskaini ohi du, eta zehazki *Eguberrietako Oratorioa* hamaika aldiz interpretatu du.

Ganbera ahots aipagarriak

Rias Kammerchorrek, berriz, abesbatza saririk onenak ditu jada, eta bere ibilbidean —1948an sortu zen— konpositore askok sortu dituzte espreski obrak taldearentzat, Arnold Schönberg, Pierre Boulez eta Arvo Partek, besteak beste, baina barrokoan ere espezialistak dira. Marcus Creed zuzendaria, berriz, 1987 urteaz geroztik ari da ganbera taldea gidatzen, baina nazioarteko abesbatza asko ere gidatzen ditu.

Nicolas Bacrik JosAnton Artzeren olerki batean oinarritutako konposizioa aurkeztuko du larunbatean, Angelun

Nora Arbelbide | BAIONA

JosAnton Artzeren *Isiltasunaren ortzadarra* olerkia hartu du abiapuntu bezala Nicolas Bacrik bere obraren idazteko.

Orkestra, abesbatza eta abeslari bat bilduko duen obraren lehen zatia dauka bururatua une honetan. Hori bera emanen dute Angeluko San Leon elizan larunbatean, 21:00etan. *Isiltasunaren Ortzadarrari* dagokionez, Sylvie Sulle kantanteak abestuko du berrogeita bost musikari biltzen

dituen Itsasaldeko orkestrarekin batera. Horrez gain, gau hartan, konposatzailearen beste obra bat eta baita beste artista batzuk ere entzun dira.

Lehen zati honen egiteko, hiru hilabete pasa ditu artistak Euskal Herrian. Hori dela eta, hemengo musikari begira egon da. «Zortzikoa eta fandangoaren erritmoak nahasten ibili naiz. Ttuntunaren soinuaz aberastu dut, besteak beste, nire lana. Horiek izan dira nire bi eragin bakarrak», esplikatu zuen Bacrik. Horrez gain, mu-

sika testuari ahal bezain ongi lotzeko, kontrasentsurik egin gabe, Gorka Robbles Itsasaldeko orkestraren zuzendari artistikoaren laguntza ukan du. «Saiatu gara hitz bakoitzari leku egokiena aurkitzen», gehitu zuen konposatzaileak.

Kultur Erakundearen elkarlanaren fruitua

Obra hau konposatzaile frantses famatuaren eta euskal Kultur Erakundearen elkarlanaren fruitua da. «Kantuketan kanpainaren barnean sorkuntza

bat sartu nahi genuen. Kanpoko musikariaren trebetasuna eta euskal kultura lotuko lukeena», azaldu zuen Pantxo Etxegoin EKEko zuzendariak. Artzeren testua, beste frankoren artean hautatu zuen Bacrik, bere lan egiteko manerarekin frango lotua baitzen. Olerkia, bere aldetik, Artzek idatzi zuen EKEk galdegin zion kantuaeren definizioari erantzuteko.

Obra osoari dagokionez, Bordelen 2002ko urrian eskainiko dute lehen aldikotz.